

L'EXEMPLE DE MACIÀ

La figura i l'actuació de Macià, malgrat tot el que s'ha escrit, no ens era encara prou coneguda. Hi havia, sobretot, els episodis de la seva actuació a l'estranger que més que ocults, ens semblaven mítics. Per alguns, aquesta actuació constituïa una nova epopeia entre molins de vent. Per a alguns altres, es reduïa a uns quants gestos espectaculars, que culminaven en l'aventura més o menys improvisada, condemnada al fracàs pels propis promotors, de Prat de Molló. Ara la cortina es descorre davant de la llegenda, s'esvaeixen les boires que convertien un home —tot un home i un patriota— en un mite. A través del llibre que acaba de publicar Ramon Fabregat (1), en podem seguir l'actuació a l'estranger i, ben especialment, en terres americanes. Cert que en aquesta actuació, ens trobem amb el Macià de sempre, amb les il·luminacions i súbites resolucions que van caracteritzar-lo. La figura es conserva en tot el que tenia de més grandesa, però s'hi afegeixen altres qualitats que no permeteran ja que ningú el consideri un navegant de les boires. Aquestes qualitats són la persistència, el treball de cada moment i de cada hora, l'habilitat del bon timoner, el do d'impulsar i de contenir, i la passió de fer-se comprendre.

Llibre oportú, caigut en bons moments! Per damunt de la seva importància documental, posseïx la de demostrar l'eficiència per al triomf de la causa catalana, que va tenir l'actuació de Macià a l'estranger. Subratla així la responsabilitat en què incorren els que trobant-se avui en terres estrangeres i en llocs de responsabilitat, deixen d'actuar per escepticisme o, pitjor encara, perquè la manca de dots de comandament no els permet de veure més enllà del nas, i es condemnen i ens condemnen a l'esterilitat. Cert que les circumstàncies són distintes. Són més o són menys favorables?... El balanç seria llarg. Hom disposa avui de menys llibertat de moviments, es necessita més prudència, els problemes que angoixen la humanitat són majors i més complicats... Però es disposa de més audiència. Macià només podia parlar en nom d'una història, d'un somni, d'un sentiment. Podia ser refusat per foll o visionari. Avui podem parlar d'una realitat concreta, destruïda per la violència, contra la qual ningú no s'atreveix a postular en forma democràtica, i que es troba compresa dintre els corrents ideològics més poderosos del món. Avantatges enormes.

Qui, per tant, en aquestes circumstàncies, en un lloc directiu, és refusa a actuar, és o bé un inconscient o un patricida. Per això a alguns compatriotes, si és que no tenen de la responsabilitat un sentiment d'irresponsables, el llibre de Ramon Fabregat, en caure'ls a les mans, els hi courà com una brasa.

(1) "Macià, la seva actuació a l'estranger", presentació de J. Carner Ribalta, Notes de Ramon Fabregat. — Mèxic.